

Slovenski dom

Štev. 150

V Ljubljani, 4. julija 1936

Leto 1.

Predlogi za preureditev ZN: same besede

Zveza narodov daje vsakemu nekaj

Zeneva, 4. julija. o. Razvoj razgovorov na plenarnem zboru ZN, ki je bil sklican na zahtevo Argentine, je pokazal, da tudi to zasedanje ZN ne bo doseglo tistega namena, katerega bi bilo moralo. Včeraj so se delegati posameznih držav sporazumeli v toliko, da so sklenili predložiti zboru resolucijo.

Predsednik zbora Van Zeeland se je včeraj dolgo časa posvetoval z izvedenci, ki so določili besedilo resolucije. Resolucija vsebuje dve glavni točki, namreč: da ZN ne more priznati zasedbe kakšnega ozemlja po oboroženi sili, in ugotavlja, da so tudi v italijansko-abesinskem sporu ostala načela ZN nedotaknjena.

Zbor ZN pa sam ne bo sklepal o ukinitvi ali o nadaljevanju sankcij, marveč bo to vprašanje prepustil tako znanemu koordinacijskemu odboru, ki naj to vprašanje prouči ter pripravi vse potrebno za septembrsko zasedanje ZN. Ta odbor bo imel tudi nalogo, da pospeši vstopitev normalnih odnosov med Italijo in med ZN.

S to resolucijo se je ZN spet enkrat izognila kakemu odločnemu in jasnemu koraku in je skušala urediti sporna vprašanja v Evropi tako, da bi bil volk sit in koza cela. S tem, da resolucija predlaga, naj zbor ZN ne sklepa o tem ali sankcije prenehajo, je hotela narediti uslugo Abesiniji. Kdor pa priporoča vpostavljen normalnih

odnosov z Italijo, je pa jasno, da se ne mara zameriti Italiji.

Italijanski listi prinašajo samo kratka poročila o dogodkih v Zenevi in pravijo, da si bo Italija še natančno premislila, kako in v čem bo sodelovala z ZN.

Zeneva, 3. julija. AA. Predlog resolucije, ki so jo predlagali zboru ZN, se glasi:

Zbor ZN, sklican na predlog argentinske republike, da prouči položaj po aneksiji Abesinije in položaj v zvezi s sankcijami, ki jih je odredila ZN, izjavlja, da ostajajo načela pakta, kakor tudi načela deklaracije ameriških držav od 3. avg. 1932, ki izključuje urejevanje teritorialnih vprašanj s silo, nedotaknjena, čeprav politične okoliščine niso dovolile, da bi bili sankcije izvedli do kraja.

Zbor ZN ugotavlja, da je šestnajstletna skušnja pokazala, da je treba delo ZN temeljito proučiti in omogočiti njegovo čim koristnejše delo ter povečati njegov ugled. Zato poziva skupščina ZN, države članice, naj sporoče glavnemu tajniku svoje opombe glede dela ZN, da bo mogoče pripraviti razpravo o teh vprašanjih, na septembrskem zasedanju skupščine.

Končno poziva skupščina odbor za koordinacijo, naj prouči položaj glede sankcij in upošteva izjave, ki so jih dali v tem oziru zastopniki posameznih držav.

Zeneva, 4. julija. AA. Včeraj je dobil besedo francoski zunanji minister Delbos. Delbos je čital svojo izjavo, v kateri pravi uvodoma, da ograža žalostna drama zadnjih mesecev ZN in njen obstoj. To se je zgodilo zato, ker določb pakta niso izvedli v celoti in ker so jih deloma izvajali nespretno. To ni napaka pakta, pravi Delbos, ki zasluži vse naše zaupanje, vsaj glede svojih načel.

V svojem nadaljnjem govoru pravi Delbos, da odklanja Francija vsak predlog, ki bi izpreminjal vsebino in duha ZN. Posebno velika bi bila napaka, če bi zmanjšali splošni značaj ZN. Uslavne, kakršne je odbor za evropsko zvezo ali vseameriška zveza, prav lahko in koristno deluje, ne da bi oviral ZN. Zato francoska delegacija ne bo predlagala nobene temeljne izpremembe pakta ZN, ker želi, da bi ostale še vnaprej v veljavi vse načelne osnove te ustanove. Francija bo skušala izpopolniti določbe o preventivni in represivni akciji, torej določbe čl. 11 in 16 pakta ZN.

Delbos misli, da bo moralo septembrsko redno zasedanje ZN določiti točna pojasnila teh členov. Čl. 11 obsega tudi to paradokso določbo, da more država, ki krši mir, s svojim večjim prepričanjem vsako akcijo za ohranitev miru. Ne da bi se hotel izreči proti načelu o soglasnosti sklepov, smatra Delbos, da je treba v govorih primerih upoštevati tudi sklepe brez soglasja.

Proti slabemu filmu

Rim, 4. julija. Sv. oče je poslal nadškofom in škofom USA okrožnico o »Boju proti slabemu filmu«.

Tudi danes v listu »Osservatore Romano« pod naslovom »Vigilanti curae« objavljeni encikliki govore o izredno močnem vplivu bioskopov v dobrem in slabem smislu, zlasti na mladino in ugojavlja, da je treba določiti mejo, do katere kinematograf ne sme postati orodje demoralizacije. Od škofov zahteva, naj od svojih vernikov zahtevajo vsako lejo obljubo, da ne bodo obiskovali slabih predstav. Vrh tega je treba v vsaki državi sestaviti odbor za nadzorstvo nad filmom, ki bo sporočal vernikom, kakšne filme lahko obiskujejo in katere morajo brezpogojno obsoditi.

Upamo, da bo ta okrožnica našla kaj uspeha tudi pri nas, v kinematografih te ali one silice.

Za politične begunce

Zeneva, 4. julija. AA. Včeraj je zasedal posebni odbor ZN, ki skrbi za nemške begunce. Zastopanih je bilo 15 držav. Norveški zastopnik je očital odboru, da obravnava to vprašanje samo v zvezi z nemškimi begunci, da bi bilo treba ta problem razširiti in ga proučiti v celoti. Ker je polski delegat govoril v istem smislu, je odbor sklenil, da bo resolucijo vrnil odboru. S tem se je to pereče politično vprašanje spet odgodilo.

Sestanek delegatov MZ in Balkanskega sporazuma

Zeneva, 4. julija. m. Paul Boncour, Litvinov in Ružič Aras so imeli včeraj popoldne daljši sestanek, na katerem so govorili o vseh problemih, ki so bili že na dnevnem redu na konferenci v Montreuxu. V zvezi s temi vprašanji so se včeraj sestali tudi delegati države MZ in Balkanskega sporazuma.

Blombergova Inspekcija

Nancy, 4. julija. m. Po vesteh, ki so prispele semkaj iz poreske oblasti, nemški vojni minister general Blomberg inspicira te dni nove garnizije v Porenju.

Vesti iz Beograda

Beograd, 4. julija. m. Strokovni odbor v trgovinskem ministristvu je pod predsedništvom trgovinskega ministra pričel predvsem razpravljati o dveh vprašanjih. To sta vprašanji nadzorstva zavarovalnih ustanov ter izločljivosti zavarovalnih premij. Kolikor se je moglo izvedeti bo vladno nadzorstvo nad zavarovalnim poslovanjem v državi opravičilo svet za zavarovanje, ki bo nastanovljen v kmetijskem ministristvu. Člane tega odbora pa bo imenoval trgovinski minister. Kandidati bodo predlagani od vseučiliških in gospodarskih zbormic ter domačih zavarovalnih družb.

Beograd, 4. julija. m. Češkoslovaški goitilci golobov so organizirali veliko golobje tekmovalnice ter so v ta namen poslali iz Prage v Beograd 3000 golobov, ki jih bodo jutri zjutraj spustili na Kalemegdanu. Proga njihovega poleta je Beograd - Praga.

Beograd, 4. julija. m. Ker je trgovinska pogodba s Turčijo sklenjena leta 1934 odpovedana, se bo do pogajanja za novo trgovinsko pogodbo vršila na sestanku gospodarskega odbora Balkanskega sporazuma. Kakor znano, se bo gospodarski svet Balkanskega sporazuma sestal 10. t. m. v Beogradu.

Beograd, 4. julija. m. Z rešitvijo poljedelskega ministristva je odobrena podpora 50.000 Din kontrolnim postajam v Zagrebu, Ljubljani, Splitu in Skoplju. Te postaje naj si nabavijo potreben material za fiziopatološka opazovanja.

Drobne

Zeneva, 4. julija. AA. Paul Boncour, Litvinov, dr. Tevlik Ružič Aras in Titulescu so imeli včeraj konferenco o nadaljnjem poteku konference morskih ožin v Montreuxu.

Gdansk, 4. julija. AA. (Havas). Predsednik gdanskega mesta Grcisel je odpotoval v Zenevo.

Gdansk, 4. julija. AA. (Havas). Vodstvo nacionalistične stranke je ukinilo dopuste članov napadalnih oddelkov.

Tokio, 4. julija. AA. DNB poroča: Vojno ministristvo je objavilo zjutraj poročilo, da je bila ob zori izvršena smrtna kazen nad polkovnikom Ajzavom.

Katovice, 4. julija. AA. Iz Bielice poročajo, da je tam izbruhnila stavka tekstilnih delavcev. Stavka 5000 delavcev.

Hitler govori spet o miru

Weimar, 4. julija. o. Včeraj so se tukaj pričele slovesnosti v proslavo 10 letnice, odkar je nemška narodno-socialistična stranka prvič prišla v nemški parlament, ki je do nastopa narodnega socializma urdano zboroval v Weimarju. Proslave bodo trajale tri dni.

Slovesnosti so se začele včeraj v jedilnici Weimarskega gradu, ki je bil za to priliko posebej okrašen. Najprej se je vršila seja voditeljskega zbora narodno-socialistične stranke, katere se je udeležil kancler Adolf Hitler. Njega sta pozdravila najprej Turinški guverner Sauckel in vodja stranke v tej provinci Marscherl.

Na pozdrave je kancler odgovoril s daljšim govorom. V tem govoru se je najprej zavaljal starim tovarišem po vsej Nemčiji, ki so ostali 10 let zvesti narodno-socialističnemu gibanju, kljub vsem napadom, spletkam in naskokom z vseh strani, v

čas, ko se je bilo treba za uspeh ideje boriti. Prosil je nebo blagoslova za narodno-socialistično gibanje. V nadaljnjem govoru je izrazil prepričanje, da bo nemško ime ostalo čisto in upoštevano toliko časa, dokler bo živel narodni socializem. 10 let zmede, nemirov in zmešnjav ni moglo zadržati njegove zmage, katere je hotelo sama Previdnost. Cilj narodnega socializma je, da ohrani nemškemu narodu mir in zato moramo mir smatrati za svojo častno dolžnost. Svoboda in čast nemškega naroda sta dva pogoja, brez katerih ne more biti miru. Naš narod ve za to tudi svet naj o tem izve. Ta naša odkritost ima najboljši namen, da izpodrine vsake napadne misli, vsaka napadna upanja in načrte glede Nemčije in naj pomaga, da se vzpostavi v Evropi resničen stvaren mir.

Angleški krogi so prepričani, da bo ta Hitlerjev govor s naslednjimi vred prinesel precej jasnosti o tem, kakšen bo nemški odgovor Angliji.

Min. dr. Krek v Sloveniji

Ljubljana, 4. julija.

Z jutranjim brzovlakom je prispel v Ljubljano minister brez listnice g. dr. Miha Krek. Gospod minister odpotuje v Prekmurje, kjer bo imel jutri, v nedeljo, dva politična shoda, in sicer v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

Pod rdečo demokracijo

Pariz, 4. julija. Zbornica je z 282 proti 193 glasovom razveljavila mandat pariškega župana in bivšega upravnika pariške policije Chiappea, ki je bil izvoljen v Ajacciu na Korziki. Razprava je bila zelo živahna. Chiappe je v svoji obrambi napadel komuniste. Kakor poročajo, Chiappe pri ponovnih volitvah ne bo več kandidiral v Ajacciu, temveč v Parizu. Na Korziki je njegov socialistični protikandidat dobil manj glasov in so mu bila uradno dokazane volivne goljufije. Chiappea se pa levicariji zlasti v Parizu boje, ker je kol vodja policije zmeraj kazal odločnost proti boljševškemu delovanju in je odkril več špijonažnih zadev, v katere so bili zapleteni razni dostojanstveniki francoske komunistične stranke.

Poplave v Ameriki 230 milijonov škode

Newyork, 4. julija. Poplave v zvezni pokrajini Teras so čedalje večje. Doslej je že 23 človeških žrtev. Usoda mnogih oseb je negotova. Mnoge naselbine so od prometalnih točk popolnoma odrezane. Kmetovalci imajo že doslej nad 3 milj. dolarjev škode. V severozapadnem delu te pokrajine pa prihtka katastrofalna suša, ki je povzročila kmetijstvu veliko škodo. Kmetijski minister v Washingtonu je določil kredit v znesku 1 milj. dolarjev za odkup živine, ki jo kmetovalci zaradi pomanjkanja krme ne morejo hraniti.

Washington. Po dosedanjih uradnih podatkih je v USA zaradi poplav, suše in drugih elementarnih nevarnosti ostalo nad 100.000 kmečkih rodbin brez vsakih sredstev. Skupno škodo cenijo na 230 milj. dolarjev.

Nov plavalni rekord

Pariz, 4. julija. AA. V plavalnem stadionu Tourelle je francoska štafeta postavila nov svetovni rekord za štafeto 4x200 m v crawlu. Dosežen je bil čas 9,22,6. Dosedanji rekord je imela Nemčija z 9,25,5. Nemški rekord je bil postavljen šele 21. junija l. l.

Zbor medparlamentarne zveze

Budimpešta, 4. jul. AA. V navzočnosti kraljevega namestnika admirala Horthyja in s sodelovanjem 450 delegatov iz vseh krajev sveta, je včeraj v dvorani poslanske zbornice zunanji minister Kanya na svečan način otvoril 32. konferenco medparlamentarne unije.

V svojem govoru je minister Kanya poudarjal, da vlada v madjarski javnosti za razprave medparlamentarne unije živo zanimanje, ker pospešuje neposredni stik med zastopniki raznih narodov njihovo medsebojno seznanjanje. Mednarodna konferenca zbližuje ljudstva in pospešuje delo, ki je zanje zelo koristno. Medparlamentarna zveza spada od svojega začetka med najboljše pobornike sloge in mednarodnega sodelovanja. Madjarska vlada spremlja delo konference medparlamentarne unije z najboljšimi željami.

Delegati so pozdravili izvajanja ministra Kanya z dolgotrajnim odobravanjem, nakar so govorili posamezni delegati.

Bivši predsednik belgijske vlade in predsednik izvršnega odbora unije, Carton de Wiart, se je v svojem govoru spomnil pokojnega grofa Alberta Aponya, ki je bil velik sotrudnik unije. Nato je

Nadaljnje omejitve v deviznem prometu z Nemčijo

Beograd, 3. julija. AA. Pravilnik nemške vlade o izvajanju zakona glede prometa z devizami, ki je stopil v veljavo 1. junija t. l., razširja prepoved uvoza mark v novčanicah od 6. decembra 1935 tudi na nemški drobšč. Zato velja od 1. junija t. l. prepoved izvoza in uvoza tudi za nemški drobšč. Dovoljen je samo uvoz novčanic in drobšč, če je denar namenjen nemškemu kreditnemu zavodu z nalogo, da se odobri določenemu zapretnemu računu. Vrh tega je v interesu tujcev dovoljeno, prinašati v Nemčijo marke v novčanicah in nemškem drobšču, in sicer v tehle zneskih: za novčance do 30 mark (v malih novčanicah do 20 mark) in za drobšč v znesku do 60 mark. Potnik sme imeti po tem dovoljenju pri prihodu v Nemčijo pri sebi skupno samo do 90 mark v novčanicah in drobšču.

Beograd, 4. julija. m. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. in z ukazom kr. namestništva je na predlog ministra za gozdove in rudnike postavljen za podgozdarja 1-7 pri ravnanstvu za gozdove in rudnike v Ljubljani g. Busbach, podgozdar ereskega načelstva v Ljubljani.

Neguš se vrne v London

Zeneva, 4. julija. o. Abesinsko poslanstvo sporoča, da je mogoče, da se bo neguš iz Zeneve vrnil v London, kadar bo smatral, da njegova navzočnost v Zenevi ne bo več potrebna. Če bo odšel v London, bo šel z letalom. Odpeljal ga bo glasoviti angleški letalski rekorder Mollison.

Zeneva, 4. julija. Abesinska delegacija je še zvečer obveljala predsedstvo ZN, da je bila v mestu Gore sestavljena abesinska vlada, ki ji predseduje predsednik bivšega abesinskega senata. Ras Imru pa je dobil navodila, da naj organizira novo abesinsko armado.

Rim, 3. julija. AA. (DNB). Po poročilu iz Addis Abebe je 250 poglavarjev plemen in uglednih oseb iz vseh krajev Abesinije pravkar na poti v Addis Abebo, kjer se hočejo na svečan način

Francozi o dr. Stojadinoviću

Pariz, 4. jul. AA. Veliki pariški večernik »Information« objavlja obširen članek o uspehih, ki jih je dosegla vlada dr. Milana Stojadinovića v notranji, finančni in zunanji politiki.

Članek opozarja na položaj, ki je nastal v državi po lanskih petomajskih volitvah. Država se je nahajala v neznanem stanju. V takih okoliščinah je pomenil prihod dr. Milana Stojadinovića pravo olajšavo. Novega predsednika so pozdravili s simpatijami ne le najuglednejši in najdalekovidnejši možje vladne večine, temveč tudi voditelji opozicijskih strank. Ti so dobro vedeli, da pomeni politična preteklost predsednika vlade zanesljivo jamstvo, da se bo država postopno vrnila k demokratskim svobodam. Vsa ta pričakovanja so se uresničila. Po prihodu dr. Stojadinovića na oblast so začeli izvajati obstoječe zakone o tisku in o shodih liberalno. Opozicijske stranke so mogle z mnogo večjo svobodo izražati svoje mnenje in prirejati na tisoče shodov in konferenc, ne da bi jih kdaj motila policija.

Članek navaja nato gospodarske in finančne reforme, ki jih je izvedla vlada dr. Milana Stojadinovića. O teh reformah govori list, ki spada med največja finančna glasila francoske prestolnice, z najvišjo pohvalo.

O zunanje-politični akciji dr. Stojadinovićeve vlade pravi list med drugim: V zunanji politiki je vlada dr. Stojadinovića porabila vse svoje sile za konsolidacijo obstoječih prijateljev. Najglavnejši činitelj pri tem pa je bila nova okrepitev zvez med Malo antanto in Balkansko zvezo, kar so mogli ugotoviti tudi na sestankih teh dveh državnih skupin v Beogradu. Jugoslovanska prestolnica je zaradi slovesa, ki ga uživa v tujini dr. Stojadinovićeve vlada, postala najvažnejše diplomatsko središče Srednje Evrope.

Francija izreka posebno priznanje sedanjemu predsedniku jugoslovanske vlade, da je takoj po

poudarjal, da so na dnevnem redu konference v glavnem finančna vprašanja, kar je v zvezi z denarno nestalnostjo in zmedo v mednarodni trgovini. O političnih vprašanjih je govornik izjavil med drugim:

Dogodki letošnjega leta niso okrepili ugleda Zveze narodov. Zato je sir Austin Chamberlain po pravici dejal, da je poslopje kolektivne varnosti brez solidnih temeljev. Cilji medparlamentarne unije so skromnejši, zato šteje med svoje člane lahko tudi države, kakor USA in Japonsko, ki niso članice Zveze narodov.

Za predsednika konference je bil nato izvoljen predsednik odbora, za zunanje zadeve v madjarski poslanski zbornici baron Lang. Novi predsednik je pozdravil tuje delegate in se jim zahvalil za njihovo veliko število, poudarjajoč, da je tudi ta konferenca dokaz, kako ljudstva ne morejo živeti sama zase, marveč da skušajo najti skupne rešitve za velika mednarodna vprašanja.

Po svečanih govorih je govoril bivši italijanski minister Mario Rustan ter pozdravil regenta Horthyja, ki »je v politično življenje Madjarske prinesel vrline velikega admirala, zlasti glede obvladovanja samega sebe in glede discipline«.

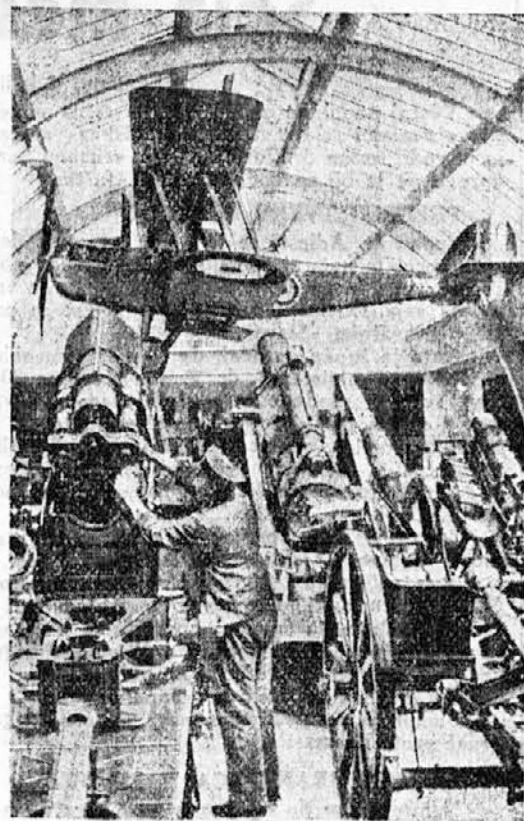
Nevaren poizkus

Angleška zdravnica dr. Esther Killick je pred dnevi izvršila v mestu Birminghamu v znanstvene namene čudo odločnosti in požrtvovalnosti. Sklenila je namreč preizkusiti na sebi delovanje metana, nevarnega plina, ki se razvija pri kopanju premoga in zaradi katerega je že veliko rudarjev med hudimi mukami izgubilo življenje.

Po dognanju dr. Howarda Collierja, načelnika Higijenskega zavoda v Birminghamu je mogoče učinke tega plina proučevati samo na človeškem organizmu, kajti poskusi z različnimi živalmi niso rodili nobenih pozitivnih uspehov. Pogumna zdravnica se je zato odločila učinek plina preizkusiti na sebi in se je v ta namen dala zapreti v hermetično zaprto stekleno posodo, v katero so nato polagoma spuščali strupeni plin.

Nevaren eksperiment je trajal cele štiri ure. Prvo, kar so mogli po njenem poskusu ugotoviti, je dejstvo, da se na ta plin, če ga sprva vdihavamo samo v majhnih količinah, potem pa postopoma več in več, moremo privaditi, ne da bi nam bil kdo ve koliko nevaren. Zatorej je tudi zdrav-

nica brez posebnih posledic prenesla eksperiment, ki bi se v primeru nepravilnega postopanja mogel končati z njeno smrtjo. Če bi bili ves tisti strupeni plin, ki je bil nazadnje nakopičen v posodi, spustili vanjo na mah in v veliki množini, bi bila smrt neizbežna, tako pa je pogumna zdravnica ves čas ohranila duševno prisrčnost in mogla sproti opazovati pojave in učinke počasnega zastrupljanja svojega organizma. Prvo, kar je v posodi občutila, je bila silna zaspanost, kateri se je pridružil strašen glavobol in bolečine v vseh udih. Zdelo se ji je, da se vse okoli nje vrti, slišala je nepretrgan sum, ki ga je presledkoma pretrgal gromu podobni pok. Misli in predstave so se ji vse bolj bledele in pred očmi so ji migotale razne bleščeče barve, in ko so po štirih urah posodo odprli, je kazala že vse znake težkega plinskega zastrupljanja, ki so docela prešli šele čez 36 ur. Zdravnica je tudi ugotovila, da je bilo delovanje strupa hujše, kadar se je premikala, kakor pa tedaj, ko je mirno ležala. Požrtvovalna zdravnica je za svoje junaštvo prejela nešteto čestitk in priznanj.

Pogled v angleški vojni muzej; letalo iz 1. 1917.

Kdo ima najvišjo plačo na svetu?

Dandanes se svet zanima za vse in tudi takšno vprašanje ni nemogoče. Neki radoveden čitalci je to vprašanje zastavil uredniku nekega svetovnega lista. Dostavil je v dopisu, da je on, kakor tudi večina njegovih znancev mnenja, da ima najvišjo plačo brez dvoma kakšna filmska zvezda. Urednikov odgovor je bil, da prejema filmski igralci sicer visoke plače, toda ne stalne. To se pravi, da so plačani le po sodelovanju v enem ali drugem filmu. Najvišjo stalno plačo pa ima neki Amerikanec. To je Mr. Gifford, generalni ravnatelj telefonske in telegrafске družbe v New Yorku. Ta prejema za svojo službo 5000 dolarjev na teden ali 260.000 dolarjev letno. To je nekako 13 milijonov dinarjev na leto, ali nad četrtilijona na teden.

Gotovo, da imajo lastniki rudnikov, bank, velepodjetij, mnogo visje dohodka, toda, s plačo bo omenjeni Gifford skoraj gotovo na prvem mestu na svetu.

9000 milj daleč na operacijo

Kirurzi klinike Templeske univerze v Filadelfiji so dne 27. junija t. l. ob sedmi uri zjutraj izvršili zanimivo operacijo na nekem 3-letnem otroku Kelvinu Rodgersu, ki se je v ta namen pripeljal s svojo materjo iz 9000 milj oddaljenega avstralskega mesta Melbourne. Otrok je pred kakimi 18 meseci pogoltnil 3 palce dolg žebelj, ki mu je nato prodril v pljuča in v njih obtičal. Fantu, ki je sicer popolnoma zdrav in krepkega telesnega ustroja, to sicer ni povzročilo nobenih resnih bolečin in težav, toda, ker so se starši bali, da bi mu žebelj v pljučih kdaj pozneje utegnil delati neprijetne, so sklenili fanta podvreči težki operaciji na omenjeni kliniki, ki slovi po svojih večjih in spretnih kirurjih. Na kliniki so mu s fluoroskopom pregledali pljuča, z bronhoskopom pa goltinec. Ta zadnja naprava, ki jo je izumil prof. Chevalier Jackson, omogoča odstranjevanje tujih teles iz pljuč in goltanca. Zaradi svojevrstne operacije so mogli pri otroku napraviti samo lokalno anestezijo, kljub temu pa ni trpel hudih bolečin in je operacijo sijajno prestal.

Otrok se je iz daljnega Melbourne pripeljal v spremstvu svoje matere, mehanikove žene, na nekem tovornem avtomobilu. Voznino jima je plačal neki domači človekoljub, operacijo pa so filadelfijski zdravniki izvršili brezplačno. Neko ameriško dobrodelno društvo pa je sklenilo prispevati potrebni znesek za njuno preživljanje, dokler se bosta iz zdravstvenih namenov mudila v Združenih državah.

Upali smo, da se bo stvar še nekam ugodno iztekla. Weisser pa, ki je bil zmeraj črnogled in nas je rad ujedljivo zasmehoval, se je norčeval iz našega optimizma. Harvey pa se je opajal z upanjem ter govoril, da nas bodo obsodili samo na nekaj mesecev ječe.

Nekoč so me za tri dni zaprli v samotno celico s štirimi seržanti, ker nismo nekega jutra po predpisih pozdravili vrhovnega narednika orožnikov. Ta strašna temnica je bila čisto navadna šala. Kot ograja ji je služil preprost zid, ki je bil visok nekaj čevljev in okrašen z bodečo žico. Prijatelji so nam dajali cigarete, čokolado, čišnike in tu pa tam steklenico žganja. Zabijali smo čas s tem, da smo pili, spali in kadili. To so bili najlepši dnevi, ki sem jih sploh prebil v trdnjavi.

Nekaj dni pred vojnim sodiščem je prišel k meni odvetnik, ki je bil službeno odrejen, da me bo branil. To je bil topničarski kapitan, plečat Francoz, ožgan od solca, ki je svojo vlogo vzel izredno resno.

Dolgo me je izpraševal, potem pa mi je svetoval, naj povem svojo zgodbo tako, kakor se je zgodila. Moram govoriti resnico, ker je to najboljšo sredstvo, da se ne zapletem in da me ne spravijo v škrpce pri izpraševanju. Dejal mi je, da bo v svojem govoru vztrajal pri tem, da nisem pobegnil pred sovražnikom in da sem se vse do dneva svojega boga vzorno vedel. Zatehtal bo od sodišča, naj bo usmiljeno in naj me lahko kaznuje s tem, da me obsodi pogojno. Jaz sem seveda s tem docela soglaščal.

Proglas o kronanju Edvarda VIII.

Kronanje novega angleškega kralja Edvarda VIII. se bo vršilo 12. maja 1. 1937. Dne 29. maja t. l. so v Londonu na predpisani tradicionalni način razglasili »kraljevo veselje glede tega dogodka«. Proglas so slovesno prebrali na štirih krajih mesta. Posebno zanimiv je bil prizor pri Temple Baru, kjer se je vršil ceremoniel obrambe starih mestnih pravic pred kraljem. Na meji Cityja so potegnili rdečo vrvo, za katero je stal kordon stražnikov mestnih stražarjev. Tu se je spreved kraljevskega odposlanca ustavil, odposlanec v starinskem modrem plašču je z dvema trobentačema stopil naprej, nakar sta trobentača trkrat zatrobila. Nato mestni maršal vpraša: »Kdo prihaja?« In kraljevski odposlanec odgovori: »Častniki Njegovega Velikanstva, ki prosijo, da bi jih pustili v londonski City, da bodo razglasili kronanje Njegovega kraljevskega Velikanstva Edvarda VIII.« Ko so bile izvršene še neke druge ceremonije, je Lord Major (župan) mesta Londona izdal dovoljenje za vstop v mesto. Te ceremonije in besedilo proklamacije imajo večstoletno obeležje angleške zgodovine.

Mesto zločincev

Razni poskusi ruskih sovjetov vodijo dostikrat do čudnih ustanov. Tako so v neposredni bližini Moskve ustanovili novo kaznilnico, v kateri okoli petstotih najhujših zločincev privajajo k težkemu delu da postanejo zopet zakone spoštuječi državljani.

Pred sedmimi leti je bila ta kaznilnica še navaden hlev, danes pa je iz tega naraslo že celo mesto, ki ima svojo bolnišnico, svoje gledališče, kavarno itd. »Jelniki« niso primorani bivati v svojih celicah, ki niti celice niso. Niti straže ni nobene. Mesni svet je sestavljen iz kaznjencev samih. Da more kdo priti v to naselbino in postati vreden član zločinske družine, se mora odlikovati s posebno težkim zločinom, z eno besedo, biti mora najhujšega tipa ter izgubiti z obsodbo vse državljanske pravice. Kot plačilo za trdo delo in dobro vedenje pa dobi zločinec vse izgubljene pravice zopet vrnjene. Prav po boljše-
viško.

»Jaz da bi se bal, gospodična?« se je hrustl bahati kavalir, »ne bojim se ne birača ne hudiča.«
»No, jaz pa se bojim samo Boga in tistega človeka, ki se Boga ne boji,« odvrne dekle zamisljeno.

A: »Torej si res razdel zaroko, prijatelj?«
B: »Moral sem jo, zaradi stanovanja, razumeš.«
A: »Ni mogoče. Zaradi stanovanja?«
B: »Pa je tako! Vse do zadnjega časa sem bil tako nepovedno vesel, da bova z nevesto imela tako prijetno in mirno stanovanje, pa ti pride neki dan njena mati z nepričakovano opazko, da bo stanovanje za tri odrasle ljudi premajhno.«

Zaročenci: »Pravijo, da so si ljudje, ki so si simpatični, tudi po zunanosti pogosto zelo podobni.«

Zaročenka: »Grozno! V tem primeru bi bilo pa zares najbolje, da se ne bi nikoli poznala.«

Novo! Novo!

F. M. Willam

Das Leben Marias der Mutter Jesu

587 strani z mnogimi slikami, vezano Din 102.—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
r. z. z. o. z. v Ljubljani

Proslava 550 letnice univerze v Heidelbergu: Zastopniki in častni doktorji 31 narodnosti v sprevodu.

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

56

Kvartopirci si mečejo v obraz karte in potem nastane takoj splošen poboj, rjovenje in besnost. Pridrve orožniki in mlatioji s korobači po jetnikih, dokler ne nastopi red.

Kakor solnčni žarek se mi je zdel v tem žalostnem in tesnobnem življenju obisk ameriškega konzula v Damasku mr. Keeleya.

Kaj se je pripetilo? Georges Seldes, časnikar, katerega sem srečal v Suedi, je slišal nekaj o mojem begu in o mojem sedanjem položaju. To vest je objavil v članku, ki je izšel v Združenih državah. Pisal je, da sem obsojen na smrt in da bom ustreljen. Izdajatelj lista je takoj telefoniral še ponoči mojemu očetu v Memfis. Ob tej priliki je oče prvič slišal nekaj o meni, odkar sem pred dvema letoma izginil.

Mr. Mooney, ki je danes mrtev, je bil zaupni prijatelj mojega očeta. Takoj so poslali brzojavke na vse strani in opozorili vse odločujoče ljudi, katere so poznali v Hasingtonu. Zunanje ministrstvo se je obrnilo na mr. Keeleya in ga vprašalo, kaj je.

Amerikanski konzul je nato obiskal generala, ki je kot vrhovni poveljnik čet v Siriji zapovedoval armadi. Ker ni natančno vedel, kaj se je zgodilo in ker je mislil, da so me že ustrelili, je mr. Keley hotel zahtevati moje truplo. General, star vojaški čemernež, ni niti natanko vedel, kaj bi konzul rad. Ne, ne, nobenega Amerikanca niso zadnje čase ustrelili. Ne, ne, nobenega Gilberta Clairra niso ustrelili. Vse to je nekaka neumnost. Morda ta človek sploh nima upanja, da ga bodo ustrelili.

Mr. Keley mi torej ni prinašal slabih vesti. Izročil mi je tudi kratko pismo od staršev, v katerem mi sporočajo, da delajo iz daljave zame, da bi me rešili. Razen tega me je vprašal, ali česa potrebujem. Tajnik, ki ga je spremljal, je sestavil popis mojih želja. In še tisti večer sem se gosposko gostil z množico svojih tovarišev.

Od tega dne me je ameriški konzul obiskal po enkrat ali dvakrat na teden. Vsako pot mi je iz sosednega sirskega restavrantu poslal popolno kosilo: mesa, krompirja in sladkarij.

Bližala se je seja vojnega sodišča. Koliko smo se razgovarjali o tem, kaj bo z nami. Mr. Keley mi je vzel silno breme z ram, ko je dejal, da našega spopada z Beduini na meji ne bodo pri sodišču jemali v poštev. Vojaške oblasti so enodušno izjavile, da ne morejo trpeti napada na vojske v uniformi in da je naša obramba bila upravičena, čeprav je pri tej priliki nekaj ljudi izgubilo življenje.